

Fővárosi Ítéltábla
2.Kf.27.574/2011/6. szám

A Fővárosi Ítéltábla az S.B.G.K. Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Szamosi Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. László Ildikó Katalin ügyvéd által képviselt Gazdasági Versenyhivatal (1054 Budapest, Alkotmány u. 5., Hiv. sz.: ...) alperes ellen versenyügyben hozott határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2011. évi szeptember hó 20. napján kelt 16.K.34.197/2010/5. számú ítélete ellen az alperes által 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, és a felperes által a másodfokú eljárás során 3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán az alulírott helyen 2012. évi március hó 21. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (azaz kettőszázezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 900.000 (azaz kilencszázezer) forint kereseti és 900.000 (azaz kilencszázezer) forint fellebbezési, továbbá 327.600 (azaz háromszázhuszonhétezer-hatszáz) forint csatlakozó fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2007. március 20. napján kelt adásvételi szerződéssel megszerezte a ... Zrt. (a továbbiakban: ... Zrt.) ... telephelyéhez tartozó ingatlanok, ingóságok és készletek által képzett vállalkozásrész 100%-át. Az adásvételi szerződés révén létrejövő tranzakcióhoz - mint vállalkozások összefonódásához - a felperes a 2010. április 16. napján kelt kérelmében kérte a tisztességtelen piaci magatartás és a

versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpvt.) VI. fejezetének rendelkezései alapján a gazdasági versenyhivatal engedélyét.

Az alperes vizsgálta az összefonódás résztvevőinek piaci helyzetét, továbbá a tranzakció megvalósulásának körülményeit, és az ennek eredményeként meghozott, 2010. július 08. napján kelt ... számú határozatában megállapította, hogy a felperes közvetlen irányítást szerzett a ... termelési egysége által képezett vállalkozás része felett [Tpvt. 23.§ (1) bek. b)], és mivel a Tpvt. 24.§-ának (1) bekezdése szerinti feltételek teljesültek, ezért az összefonódáshoz engedély szükséges, amit a versenytanács a felperesi kérelemnek megfelelően megadott. Megállapította, hogy a felperes a Tpvt. 28.§-ának (2) bekezdésébe ütközően az adásvételi szerződés megkötésétől számított 30 napon belül nem nyújtotta be engedély iránti kérelmét, ezzel a Tpvt. 77.§-ának (1) bekezdés b) pontját megsértette. Megállapította, hogy az engedély iránti kérelem benyújtásának határideje (a szerződés megkötésétől számított 30 nap) 2007. április 19. napján telt le, míg a verseny-felügyeleti eljárás megindításának időpontja (2010. április 16.) között mindösszesen 1092 nap telt el. Ezen időtartam alapulvételével a késedelem miatt kiszabható bírság maximum összege 54.600.000 forint lehetett volna 50.000 forint összegű napi tétellel számolva. A versenyhatóság határozata 21. pontjában rögzítette, hogy a bírság összegének meghatározásakor figyelemmel volt arra, hogy a felperes, bár jelentős késéssel, de eleget tett engedélykérési kötelezettségének, valamint - az összefonódásnak tulajdonítható káros versenyhatások hiányára is tekintettel - az engedélykérésnek tudatos elmulasztása kizárható volt, ezért e fajta súlyosító körülményt nem vett figyelembe. Mérlegelése eredményeként a Tpvt. 79.§-ának az alkalmazásával a felperest 27.300.000 forint bírság megfizetésére kötelezte.

A felperes keresetében az alperesi határozat megváltoztatásával a terhére kiszabott bírság összegének a mérséklését avagy mellőzését kérte. Álláspontja szerint az alperes okszerűtlenül határozta meg a bírság mértékét, mert nem vette figyelembe jogellenes magatartásának hiányát (hiszen engedélyezte az összefonódást) és azt, hogy jogkövető magatartással korrigálta a mulasztását. Sérrelmezte, hogy az alperes nem indokolta meg azt, hogy miért a határozatban megjelölt összegben szabta ki a bírságot, különösen, hogy a jelen ügyben csak téves jogértelmezése miatti késedelem róható a terhére; az adózás területén az önellenőrzés eseteire alkalmazható késedelmi pótlék számítása szerint meghatározott összegű (489.589 forint) bírságot tartott volna elfogadhatónak.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a felperesi kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a felperes jogellenes magatartása abban állt, hogy a Tpvt. 28.§-ának (2) bekezdését megsértette, emiatt szabta ki vele szemben a Tpvt. 79.§-a szerinti kereten belül a bírságot. Hangsúlyozta, hogy határozata jogszerű és minden alapot nélkülöz a felperes azon állítása, hogy csak a mulasztás időtartamát vette volna figyelembe. Ezt egyértelműen cáfolják a határozat 20-22. pontjai, mert tartalmazzák, hogy mi volt a kiindulási alap és a bírság összeg meghatározása során milyen szempontokat mérlegelt. Ezeken túl további enyhítő

körülményként figyelembe veendő tényezőt a felperesi oldalon nem tudott azonosítani, ezért a kiszabott bírságösszeg mérséklésére nincs megalapozott ok. Utalt arra, hogy az adójogi önellenőrzés során alkalmazható késedelmi pótlék számítás relevanciával a jelen ügyben nem bír, hisz a jogalkotó a versenyjogi jogsértés miatti bírságkiszabás szempontjait a Tpvt. 78. és 79.§-a szerint határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes határozatát a kereset keretei között vizsgálódva megváltoztatta, és a felperes terhére kiszabott bírság összegét 10.920.000 forintra mérsékelte, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint nem vitásan a perbeli esetben a felperes az összefonódás engedélyezése iránti kérelmet a Tpvt. 28.§-a szerinti törvényi határidőn túl, 1092 napos késedelemmel terjesztette elő, ezért az alperes által a Tpvt. 78. és 79.§-ai alkalmazásával a bírság kiszabására jogszerűen került sor. A bírság mellőzésére nincs mód azon az alapon, hogy az összefonódás engedélyezve lett és annak káros piaci hatása nem volt. Megállapította, hogy az alperes a határozata 21. pontjában felsorolt szempontokat helytállóan értékelte, azonban nem kellő súllyal vette figyelembe - álláspontja szerint - a felperesi önkéntes jogkövető magatartást, ami az egyébként kiszabható bírság középértékénél lényegesen alacsonyabb bírság kiszabását indokolná. Erre figyelemmel mérsékelte a bírság összeget, de ugyanakkor rögzítette azt is, hogy a jelen ügyben, az egyedi önkéntes adókötelezettséget teljesítő önellenőrzéshez kapcsolt késedelmi pótlék számítás alapulvételével nem határozható meg a bírság összege.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását kérte, mert az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét megsértve felülmérlegeléssel csökkentette a felperes terhére kirótt bírság összegét annak ellenére, hogy mérlegelését nem értékelte jogszerűtlennek. Az elsőfokú bíróság semmilyen módon nem fejtette ki, hogy miben látja a versenyhivatali határozat bírságra vonatkozó részének okszerűtlenségét, és csak az általa kiemelt felperesi önkéntes jogkövető magatartást tartotta eltérő súllyal értékelhetőnek; az ítéletből azonban nem derül ki, hogy miért épp a maximálisan kiszabható bírságösszeg 20%-a lenne jogszerű. Bírósági eseti döntésekre hivatkozással hangsúlyozta, hogy jogsértő módon járt el az elsőfokú bíróság, amikor határozatát a bírságösszeg tekintetében megváltoztatta annak ellenére, hogy a bírságkiszabást megalapozottnak tartotta, és e körben a felperesi keresetet elutasította.

A felperes csatlakozó fellebbezésének az elutasítását kérte. A versenyhatósági, és az e tekintetben is megerősítő bírósági gyakorlat szerint csak egészen kivételes körülmények fennállása esetén van helye jogsértés (ideértve a kérelem késedelmes benyújtását is) megállapítása esetén a bírság mellőzésének. Ilyen kivételes eset volt a felperes által hivatkozott ügyben meghozott határozat, figyelemmel arra, hogy azon döntésében elsőként azonosította a magyar versenyjogi gyakorlatban összefonódásnak az ún. negatív irányítás megszerzését. A jelen per tárgyát képező ügyben azonban olyan típusú tranzakcióhoz nem kért időben engedélyt a felperes,

amely kötelezettség egyértelműen szabályozott a Tpvt.-ben. Ezért a téves jogértelmezésre való hivatkozása nem mentesítheti a jogkövetkezmények alól.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének az alperesi határozatra is kiterjedő megváltoztatásával a terhére kiszabott bírság mellőzését kérte, hiszen téves jogértelmezésének észlelését követően önként eleget tett törvényi kötelezettségének annak ismeretében is, hogy a Tpvt.-ben írtak alapján késedelme szankciót vonhat maga után. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon ítéleti megállapítását, hogy bár az összefonódásnak a piacra káros hatása nem volt, és a felperes a mulasztását önként pótolta az engedélyezési kérelem benyújtásával, ez a bírság kiszabás jogalapjának hiányát nem teremti meg, mivel a Tpvt. 78.§-a és 79.§-a nem kötelezően írja elő, hanem csak lehetővé teszi a bírság kiszabását. Ez az álláspont felel meg a versenyhatóság által is hasonló esetben követett gyakorlatnak. E körben hivatkozott az alperes egyik konkrét számú határozatára, amelyben az összefonódás engedélyezésére irányuló kérelem késedelmes benyújtása ellenére sem szabott ki bírságot a hatóság. A jelen ügyben is teljesült késedelem körülményeire figyelemmel megalapozatlan a versenyhatóság részéről a korábbtól eltérő határozathozatal.

Fellebbezési ellenkérelmében hangsúlyozta, hogy a téves jogértelmezés felismerését követően a legcsekélyebb hatósági közrehatás nélkül, a bírságolás lehetőségének tudatában is, önként tett eleget bejelentési kötelezettségének. Álláspontja szerint a Tpvt. értelmezése alapján a jelen ügyben a késedelem időtartama sem súlyosbító, sem enyhítő körülményként nem vehető figyelembe, mivel ez a bírság számításának az alapja. Hibát követett el a versenytanács, amikor a bírság mértékének megállapításakor kiinduló értékelési pontként „a jelentős késést” rögzítette annak ellenére, hogy a késedelmes bejelentés törvénybe ütköző tényén túlmenően a gazdasági versenyt nem veszélyeztette, azzal előnyt nem ért el. Vitatta a felülmérlegelési tilalom tekintetében hivatkozott bírósági ítéletek jelen perben való relevanciáját, egyrészt azért, mert a felülvizsgálati eljárás keretében a Fővárosi Ítéltábla döntése került elbírálásra, és azokban az ügyekben a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak voltak. Szemben azzal, hogy ez a jelen ügyben nem áll fenn. Állította, hogy az elsőfokú bíróság döntésének indokolásából kitűnik, hogy az alperes határozata a bírság kiszabás körében okszerűtlen és nem felel meg a logika követelményének, mert a Tpvt. 78.§-ának (3) bekezdésében szereplő értékelendő szempontként megjelölt „jogsértő állapot időtartama” az eset körülményeire figyelemmel nem vehető figyelembe a bírság mértékét meghatározó tényezőként. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp. 221.§-a szerinti indokolási kötelezettségét, ugyanis részletesen számot adott arról, hogy melyek azok a körülmények, amelyek a középértéknél lényegesen alacsonyabb bírságot indokolják. Helyes és részletes okfejtése alapján nyilvánvaló, hogy az elsőfokú ítélet nem ütközik a közigazgatási határozatok felülmérlegelésének tilalmára vonatkozó eljárásjogi rendelkezésbe (Pp. 339/B.§).

A felperesi fellebbezési ellenkérelemre vonatkozó nyilatkozatában az alperes hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság felülmérlegelésére az önkéntes teljesítéssel összefüggésben hivatkozott, nem a jelentős késedelmet érintően. Közömbös, hogy milyen fokú bírósági döntéssel kapcsolatosan került megfogalmazásra a felülmérlegelés tilalma. Az elsőfokú bíróság nem tett olyan tartalmú megállapítást, miszerint a jelen per tárgyát képező határozat esetében a hatóság a Pp. 339/B.§-át megsértette volna.

Az alperes fellebbezése alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem, a csatlakozó fellebbezés és a fellebbezési és csatlakozó fellebbezési ellenkérelmek korlátai között bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság feltárta az ügyben irányadó tényállást, és a rendelkezésre álló peradatok Pp. 206.§-ában foglaltaknak megfelelő értékelésével okszerű jogi következtetést vont le a bíróság alkalmazásának körében, azonban nem értett egyet a bíróságösszeg mérséklésével kapcsolatos okfejtésével.

A bíróság a közigazgatási perben a Pp. 339/A.§-a és a 339/B.§-a alapján a támadott határozat meghozatala idején alkalmazandó jogszabályi rendelkezések és a fennálló (és megállapított) tények alapján végzi el a döntés jogszerűségi felülvizsgálatát, nem pedig felülmérlegelést végez. Ennek eredményétől függően érintheti, vagy sem a felülvizsgálni kért határozatot, ezen belül a jogkövetkezményekről rendelkező részt is. Azonban önmagában az eljáró hatóság részéről már megjelölt mérlegelési szempont eltérő súlyú értékelése nem eredményezheti a joghátránnyként alkalmazott bíróság mérséklését.

Az alperes által hivatkozott legfelsőbb bírósági döntésekben is egyértelműen rögzítésre került, hogy a bíróságösszeg érintése csak jogszabálysértés következménye lehet. A bíróság saját érvrendszerét nem alakíthat ki a bírágmérték alátámasztásául, mert ez sérti a jogszerűségi felülvizsgálat törvényi követelményét. Amennyiben bírágösszeg meghatározása tekintetében a bíróság jogszabálysértést nem tud megjelölni, a hatóság mérlegelésének felülmérlegelésére és döntésének - akár pozitív, akár negatív - megváltoztatására nincs okszerű lehetősége. Az elsőfokú bíróság által megjelölt önkéntes teljesítést az alperes - a felülvizsgált határozat 21. pontjából kitűnően - figyelembe vette és értékelte, erre alapítottn az elsőfokú bíróság részéről az alperesi határozat megváltoztatása, a maximálisan kiszabható bírágösszeg 20%-ára való mérséklésével nem volt indokolt.

A bíróságnak a Tpt. és a Pp. előírásához képest kell értékelnie a felperes terhére rótt jogsértés miatt alkalmazott jogkövetkezményeket, és a jogszabályi rendelkezések által biztosított [Tpt. 83.§ (4) bek.; Pp. 339.§ (2) bek.] megváltoztatási jogkörével élve van csak lehetősége a versenyhatóság által alkalmazott joghátrány mellőzésére, avagy mérséklésére.

Mivel a közigazgatási perben a bíróság a döntés jogszerűségét vizsgálhatja, és felülmérlegelést nem végezhet, a bíróságnak azt kell értékelnie, hogy az alperesi határozat bírságra vonatkozó része a jogszabályi előírásoknak megfelel-e. Azt kell vizsgálnia, hogy a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta-e, az eljárási szabályokat a hatóság betartotta-e, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak-e, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik-e.

Az elsőfokú eljárásban nem nyert bizonyítást, hogy a bírság kiszabása során az alperes jogszabálysértést követett volna el, valamilyen tényezőt nem vett volna figyelembe mérlegeléskor, és az elsőfokú bíróság azt sem állapította meg, hogy okszerűtlenül értékelte volna az önkéntes teljesítést, csak azt az alperestől eltérő mértékben tartotta figyelembe vehetőnek.

Minden alapot nélkülöző a felperes ezzel ellentétes állítása, mert az elsőfokú bíróság egyáltalán nem tett olyan tartalmú megállapítást, hogy az alperesi mérlegelés okszerűtlen és nem felel meg a logika követelményének. A másodfokú bíróság megállapítása szerint az sem olvasható ki az ítéletből, hogy a Tpv. 78.§-ának (3) bekezdésében szereplő értékelendő szempontként megjelölt „jogsértő állapot időtartama” az eset körülményeire figyelemmel nem vehető figyelembe a bírság mértékét meghatározó tényezőként. A felperes álláspontjával szemben az elsőfokú bíróság ítéletében azt állapította meg, hogy a felperes terhére megállapított jogsértés miatt vele szemben jogszerű és indokolt a bírság kiszabása. Az elsőfokú bíróság az alperes határozatában foglalt mérlegelést nem minősítette jogszerűtlennek, annak összegét azért csökkentette, mert úgy találta, hogy a versenyhatóság a felperesi önkéntes teljesítést nem kellő súllyal vette figyelembe, ezért azt különös nyomatékkal értékelte. Ugyanakkor nem adta indokát, hogy az egyébként is mindenkiel szemben alapvető elvárásként fennálló önkéntes jogkövető magatartás, ami nem tekinthető új mérlegelési szempontnak, hisz ezt a versenyhatóság is egyértelműen figyelembe vette, miért bír álláspontja szerint különös jelentőséggel. Ténylegesen a felperes az alperesi határozatban megjelölt további, a javára figyelembe vehető, a jogkövető magatartást előíró törvényi kötelezettségen túlmutató enyhítő körülményt nem tárt fel és nem bizonyított (Pp. 164.§), és ilyen adat nem is merült fel, míg e körülmény eltérő súlyú értékelése nem alapozza meg a felülvizsgált határozatban kiszabott bírság mértékének csökkentését a másodfokú bíróság álláspontja szerint.

A fentebb kifejtettek miatt az ítélőtábla nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a bírságösszeg meghatározása körében tett ítéleti érvelésével, ezzel szemben álláspontja szerint az alperes mérlegelése a Pp. 339/B.§-ában megfogalmazott követelményeket kielégíti, és az alperes döntését e körben is kellően megindokolta. Az alperes röviden, de szövegszerűen kiemelte határozata 21. pontjában mindazon szempontokat, melyeket mérlegelésénél számításba vett a bírság összegének meghatározásakor; egyértelműen értékelte az önkéntes felperesi teljesítést és ezt rögzítette is. Az alperes ezen túlmenően további mérlegelési szempontokat is

számba vett, és azokat a súlyuknak, nyomatékuknak megfelelően okszerűen értékelte, és ennek indokairól a határozatában a szükséges körben számot is adott.

A bírságot minden esetben a jogsértő cselekmény súlyához kell arányosítani, amit az elkövetési magatartás jellege, körülményei határoznak meg. Ennek megfelelően járt el a hatóság: a bírság kiszabási körülményeket egymással egybevetve kell értékelni, ami a jelen ügyben az alperes részéről megvalósult, ugyanis döntéséből kiderül, hogy azokat milyen súllyal vette figyelembe; azok mindegyike okszerűen kapcsolódott a jogsértéshez, amellyel arányban álló szankcióként a Tptv. 79.§-ában meghatározott keretek közötti maximumhoz képest 50%-os mértékben kiszabott bírságösszeg eltúlzottnak nem tekinthető, ezért annak csökkentése sem indokolt.

Az alperes fellebbezési érveivel szemben a felperesnek a másodfokú eljárásban nem volt a bírság kiszabással összefüggésben olyan, a javára értékelhető okfejtése, ami az alperesi mérlegelés okszerűségét cáfolná, míg a versenyhatóság más ügyben hozott döntése nem köti a bíróságot, mert a jelen per tárgya a felperes ügyében hozott határozat. Az alperes egyébként magyarázatot is adott arra, hogy miért mellőzte abban az ügyben a szankcionálást. Az adózás területén az önellenőrzés körében alkalmazott késedelmi pótlék számítással a versenyjogsértés miatti bírság nem határozható meg, mert ez nem következik a Tptv. 78. és 79.§-a szerinti rendelkezésekből.

Mivel a bírság tekintetében az alperesi döntés felülmérlegelésére a helyes tényállás mellett, és a jogszabályok alperes által való betartása folytán az elsőfokú bíróságnak jogszerű lehetősége nem volt, ezért az ítélőtábla a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

Az ítélőtábla a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felperest az alperes együttes első- és másodfokú perköltségének a megfizetésére, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (5) és (6) bekezdése alapján határozta meg, figyelemmel az ügy jogi megítélésére is. A pervesztes felperes továbbá az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) alkalmazandó 39.§-ának (1) bekezdése és 42.§-ának (1) bekezdése szerinti kereseti, és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti fellebbezési illeték viselésére, valamint a 46.§ (4) bekezdése szerinti mértékű csatlakozó fellebbezési illeték megfizetésére is köteles a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján - a perindítás idejére tekintettel.

Budapest, 2012. március hó 21. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Bacsá Andrea sk. előadó bíró,
dr. Vítál-Eigner Beáta sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő